

 Viden om Film
Filmdatabasen

Person

EN | DA

BODIL KJER

(1917 - 2003)

Skuespillerinde. Født 2/9 1917, død 1/2 2003 - 85 år gammel. Gift 1° i 1939 med skuespiller Ebbe Rode (1910-1998) - ægteskabet opløst, 2° med fabrikant Svend Bergsøe (1902-1985), 3° med teaterforlægger og skuespiller Olaf Nordgreen (f. 1920), 4° med tidligere hotelejer Frits Hinrichsen (?-1982).

Efter uddannelse på elevskolen ved Odense teater, blev hun optaget på Det kgl. Teaters elevskole i 1936 og fik sin debut dér i 1937. Bortset fra årene 1955-59, hvor hun var engageret ved Det ny teater, tilhørte hun gennem hele sin karriere Det kgl. Teater. Hun var periodens førende teaterskuespillerinde og modtog i løbet af karrieren adskillige priser for sit kunstneriske virke.

Uddrag fra Morten Piils "Danske filmskuespillere" (Gyldendal, 2003):

Hun er blevet kaldt alt fra dansk teaters førstedame til dets sidste dame, fra primadonna til offentligt fruentimmer, fra fornem Frue til ligefrem kammerat, fra smagsforfinet aristokrat til djærv madamme. Og det magnetisk tiltrækkende ved hende som skuespillerinde og personlighed består i, at hun virkelig rummer alt dette og samtidig dette særlige udefinérbare ekstra, der skiller den sande stjerne fra den blot og bare gode skuespiller.

Primadonna var hun i sin tid mest på overfladen, i den sikre scenefremtræden, stilbevidste tøj- og kostumesmag og virtuost håndterede presseskyhed (der er blevet mindre med årene). Under førstedame-glasuren har helt åbenbart ligget en benhårdt arbejdende, pligtopfyldende og efter alle kollegaudsagn regulær skuespillerinde, der først og sidst har spillet sin rolle så godt, som hendes kunstneriske samvittighed har påbudt hende. Men dybt inde bag det klare, gennemtrængende blik findes noget urørligt - en hemmelighed, hun aldrig har givet fra sig. Hendes filmkarriere afspejler dansk films udvikling fra slutningen af 1930'erne og frem til 1980'erne. Hun tog del i den kunstneriske modning i Besættelsestiden, uddybede den i efterkrigstiden og stod så totalt af, da tilbageslaget med Morten Korch og pjankefarcer satte ind i 1950'erne. Heller ikke de kunstnerisk usikre 1960'ere gav hende filmroller (med en enkelt, lidet bemærkelsesværdig undtagelse), mens 1970'er-filmenes mere bastante psykologi især placerede hende i reducerende, ofte karikerede moderroller, med societykvinde i "Strømer" (1976) som en hæderlig undtagelse. Først i slutningen af 1980'erne kom et af de øjeblikke, hvor magien genopstår: da hun dybt bevæget siger slutreplikken til Babette i "Babettes gæstebud" (1987): "De vil henrykke englenerne!"

Hun hovedrolle-debuterede som steppende balletdanserinde i Svend Gades "Balletten danser" (1938) - en prestigeproduktion, der fortjent floppede. Hun er bly og bedårende og gør store forelskede øjne til filmens helt, Ebbe Rode, som hun året efter blev gift med. Men med sine 'kalveskanker', som hun selv har kaldt dem, illuderer hun skidt som klassisk danserinde, og hendes præstation blev mest rakket ned i pressen.

Hun henvises da også til andet geled i ASA-filmen "En ganske almindelig Pige" (1940), hvor det er den tidligt afdøde Gerda Neumann, der spiller hovedrollen som det talentfulde stjernefrø med en sød, beskeden søster (Kjer). Det stod imidlertid klart (for tilskueren, ikke for filmen), at det er Bodil Kjer, som er den egentlige stjerne. Nu gør de næsten overnaturligt klare øjne deres fulde virkning, når hun lader dem stråle i en blanding af ren følelse og humoristisk underfundighed.

Denne gang var pressen med hende og anmodede om at se hende i en hovedrolle. Men hendes næste film er alle ensemble-prægede, selv om hun har hovedrollestatus: i "Far skal giftes" (1941) fjoller hun teenagekåd rundt med bl. a. Poul Reichhardt, og i "Tante Cramers Testamente" (1941) og "Tag til Rønneby Kro" (1941) er hun bare ung heltinde, mens andre løber med latteren og laurbærrene. Hun er stadig den rundkindede ingenue med den lidt naive udstråling, en lettere kejtet og kammeratlig manér og skyggen af en fynsk dialekt.

Men allerede næste år går det stærkt fremad. Bodil Ipsen, der havde givet hende den første store teaterrolle, filminstruerer hende for første gang i den elegante komedie "En herre i Kjole og Hvidt" (1942), og hendes samspil med yndlingspartneren Mogens Wieth er mesterligt: over for Wieths umodne pianist afslører hun en ny side af sig selv: den unge selvstændige pige med intuitiv klogskab i det agtpågivende blik. Ingenuen er på vej ud til fordel for skitsen til en langt mere interessant og sammensat kvinde. Linien videreføres dog hverken i dramaet "Søren

Søndervold" (1942), der tilhører Ebbe Rodes titelfigur, eller i "Vi kunne ha' det saa rart" (1942), hvor hun ganske vist spiller den dominerende hovedrolle (og ser pragtfuld ud!) som en fattig digter, der bliver husbestyrerinde, men historien er utåleligt forloren.

I 1943 medvirker hun for første gang i helhjetet seriøse dramaer. I Thit Jensen-filmatiseringen "Det brændende Spørgsmål" (1943) er hun en af tidens mange stakkels ufrivillige mødre - kønt spillet i en lidt enstrengt rolle. Også i Nordisk Films historiske "Drama på Slottet" (1943) satses der på det renfærdigt naive ved hendes udstråling. Hun er en beskeden blond adelsfrøken med hænder, der blev forbrændt, da slottet brændte - sat op overfor Gull-Maj Norins mørkhårede, udspekulerede rivalinde. Igen har hun fremragende øjeblikke i Bodil Ipsens instruktion.

1943 er også året, hvor hun yder sin bedste folkekomediepræstation som den slagfærdige, robuste Istedgadepige i "Hans Onsdags-Veninde" (1943), der er blevet mest berømt for Peter Malbergs plattenslager Balder Svanemose. Men i dag er det Bodil Kjers friske og frejdige ungpigeportræt, der bærer filmen, i kærligt samspil med Johannes Meyer som hendes far. Hun synger kønt og indlevet Sven Gyldmarks "Kærlighed og du og jeg" - stemmen er spinkel, men følelsen er ren. Hendes spil har nu vundet betydeligt i indre sikkerhed og ydre autoritet: især kan hun ubesværet udstråle noget modent og tilgivende i forhold til svagere mænd. Selv snusfornuft kan hun gøre tiltrækkende.

1944 bragte tre skelsættende film. I Charles Tharnæs' ujævne komedie "To", som elsker hinanden (1944) spiller hun en forkælet, men velbegavet godsejerdatter og optræder for første gang som den rendyrkede primadonna, i et rigt udvalg af kjoler kreeret af den fremtrædende modeskaber Holger Blom, der blev en af hendes nære venner og fik stor betydning for hendes karriere, idet han indtil sin død syede alle hendes kostumer.

Men hendes indre skønhed lyser endnu stærkere i en mere prunkløs hverdagsepisode i "Otte Akkorder" (1944), hvor hun er husassistenten, der forelsker sig ved andet og tredje blik i Gunnar Laurings styrmand. Her får hun for første gang en instruktør - den unge Johan Jacobsen - der for alvor dyrker hendes udtryk og skønhed i nærbilleder. Og med titelrollen som tjenestepigen i Mogens Klitgaard-filmatiseringen "Elly Petersen" (1944) leverer hun sit definitive portræt af datidens uskyldige ungpige, denne gang i et socialt dilemma: hun har en affære med husets unge, frisindede herre, men trods god vilje kan classeskellene ikke overvindes.

I den først udsendte film om modstandskampen, Johan Jacobsens "Den usynlige Hær" (1945) - efter manuskript af Knud Sønderby - er hun kvinden mellem to mænd: Mogens Wieths målbevidste frihedskæmper og Ebbe Rodes kamptøvende tilbøder. Måske afspejler hendes lidt blege, mismodige præstation netop dette års private problemer - hendes kærlighedsforhold til den værnemagermistænkte fabrikant Svend Bergsøe havde skabt et modsætningsforhold til vennen Mogens Wieth og ex-manden Ebbe Rode, der begge var engageret i Modstandsbevægelsen.

Men efter en pause vender hun stærkest tænkeligt tilbage som ekspeditricen Jenny i "Soldaten og Jenny" (1947), igen i Johan Jacobsens instruktion. I sit samspil med Poul Reichhardt finder hun ind til en poetisk forfinet, intim hverdagstone, en tyst inderlighed, der er enestående både for hende selv, Reichhardt og instruktøren.

Efter endnu en toårs-pause er hun show-danserinden, der danner par med Ebbe Rode i det velskabte noir-drama "John og Irene" (1949) - hendes første filmfremstilling af en fuldt ud voksen kvinde. Hun og Rode er en artistduo på forbitret vej ned, og Bodil Kjer spiller desillusionen ud med ætsende skarphed. Derimod understreger Charles Tharnæs' "Din fortid er glemt" (1950), at hun - som man tidligere har anet - ikke trives særlig godt i udprægede offerroller. Her er hun den ret passive genstand for sjuften Ebbe Rodes grove vold, og kun et par sarkastiske replikker lever.

Tharnæs var en af Kjers og Rodes venner, men hun sætter Johan Jacobsen højere som instruktør, hvilket man forstår, når man ser Jacobsens vellykkede Lubitsch-pastiche "Min kone er uskyldig" (1950), hvor Kjer jonglerer vittigt og subtielt erotisk med en dobbelt Poul Reichhardt i en tvillingerolle som hendes skinsyge ægtemand (og dennes konstruerede bror). Hun har et gudbenådet øjeblik, hvor hun får idéen til at være Reichhardt tro og utro på én gang, spillet så Lubitsch ville have frydet sig og tilbudt hende en langtidskontrakt (hun fik iøvrigt flere tilbud fra Hollywood, men lod dem løbe ud i sandet). Og hun har næppe nogensinde set dejligere ud end her i Holger Bloms ødsle kostumer.

Hendes berømte muse Polyhymnia i musicalen "Mød mig på Cassiopeia" (1951) er en af hendes elskede, legendariske roller, men ikke blandt hendes bedste. Dertil er den i for intim pagt med datidens smag for feminint koketteri i pivstemmet tuttenutte-format: hun har smukke øjeblikke (Kai Normann Andersens Musens sang), men rollen reducerer hende til en lidt for sukkersød mandlig ønskedrøm, og præstationen er slet ikke på højde med hendes sofistikerede, intelligente spil i "Min kone er uskyldig".

Så kom den famøse filmpause på 17 år, der ikke skyldtes mangel på tilbud, men manglen på egnede kvalitetsroller. 1951-68 var da også en periode, hvor der i særlig grad var langt mellem de gode danske film. Men da hun gik i gang igen i perioden 1968-79 og spillede seks biroller, blev resultatet som helhed skuffende. De fire af dem er ret overfladiske moder-karikaturer, og ingen af dem rummer bare skyggen af det vingefang, hun gang på gang viste på teatret.

Bedst er hendes desperate kystbane-frue i Anders Refns debutkrimi "Strømer" (1976), sat under aggressivt forhør af Jens Okkings strisser. Et lille klassisk studie i krakelerede overklassemanerer. Hun kan derimod ikke vise meget andet end elegant stilsans i en tynd rolle som Peter Steens elskerinde i "I den grønne skov" (1968). Hun nærmer sig hovedrollestatus som Frits Helmuths mor i Edward Flemings bøssekomedie "Lille spejl" (1979), men det lykkes hende ikke for alvor at få mennesket frem bag alle den afdankede danserindes sminkede fortidsberetninger.

Hun har vittige øjeblikke som Ove Sprogøes sippede hustru i "Den forsvundne fuldmægtig" (1971), mens mødre-birollerne i "Hjerter er trumf" (1976) og "Rend mig i traditionerne" (1979) ikke er hendes talent værdige. Den sidste er den største og mest karikerede, med enkelte pudsige pointer.

Troværdig er hun langt fra som prunkløs præstedatter fra det yderste Vestjylland i "Babettes gæstebud" (1987), men hendes grebne, ovenfor citerede udgangsreplik forsoner med fejlplaceringen. Også hendes stumme rolle i den norsk-dansk-tyske coproduktion "Sunset Boys" (1995) har en aura af afsked. Hun er en af de gamle mænds ungdomskærester - kun en gæstevisit i filmen, men centralt placeret og stadig smukt følelsesbåret.

På tv har hun medvirket i stykker som H. C. Branners "Søskende" (i samspil med Mogens Wieth og Ebbe Rode), "Bella" (1970), som Leif Panduro skrev specielt til hende ("Hun er alle en piges aldre på én gang", sagde han, men hun brillerer her mest, når hun skal vise den gifte og giftige kvinde i samspil med ægtemanden Bendt Rothe), Klaus Rifbjergs "Premiere" og i en transmission fra PH-revyen "Kys det hele fra mig" (1974). Her er hun nærmest ukendelig i et nummer som fordrukken luder. Som brygger Jacobsens viljestærke mor Caroline i de tre første afsnit af serien "Bryggeren" (1996) hæver hun sig over alt og alle med sit sikre, nuancerede spil og sin lysende stærke personlighed, og præstationen blev da også hilst som et glædeligt come-back foran kameraet. [Uddrag fra "Danske filmskuespillere" slut]

Litteratur: Bodil Kjer: Et offentligt fruentimmer - erindringer fortalt til Marie Tetzlaff (1997).

Filmografi			
Musik			
Titel	År	Funktion	Kategori
Déjà Vu	2016	Medvirkende	DK/Dokumentarfilm
To kvinder	2001	Elisabeth	DK/Kort fiktion
Sandhedens hævn	1999	Amaine	Tv-film
Bryggeren	1996	Caroline Jacobsen	Tv-serie
The Sunset boys	1995	Marianne Haas	U/Spillefilm
Kærestebreve	1994	Melissa	Tv-film
En kvindes verden	1994	Stemme	DK/Dokumentarfilm

Livet vi lever Titel	1994 År	Stemme Funktion	DK/Dokumentarfilm Kategori
Guds gøgler - et portræt af Sam Besekow	1992	Medvirkende	DK/Dokumentarfilm
Babettes gæstebud	1987	Filippa	DK/Spillefilm
Rend mig i traditionerne	1979	Davids mor	DK/Spillefilm
Ludvigsbakke	1978	Generalinden	Tv-film
Lille spejl	1978	Gloria Gibson, Bents mor	DK/Spillefilm
En let smerte	1976	Medvirkende	Tv-film
Hjerter er trumf	1976	Fru Karen Nielsen, Verners mor	DK/Spillefilm
Strømer	1976	Sabina Lund	DK/Spillefilm
Anna Sophie Hedvig	1975	Medvirkende	Tv-film
Aladdin eller Den forunderlige lampe	1975	Prolog & epilog	Tv-serie
Kys det hele fra mig	1974	Medvirkende	Tv-film
Det lykkelige skibbrud	1974	Magdelone	Tv-film
Prins Piwi	1974	Dronning Umulia Hængemule	DK/Spillefilm
Mascarade	1972	Fortæller	Tv-film
Den forsvundne fuldmægtig	1971	Fru Amsted	DK/Spillefilm
Bella	1970	Bella	Tv-film
Premiere	1970	Berit	Tv-film
Kirsebærhaven	1969	Medvirkende	Tv-film
Ardele	1968	Medvirkende	Tv-film
I den grønne skov	1968	Mirjam	DK/Spillefilm
Den blå pekingeser	1966	Medvirkende	Tv-film
Den føjelige elsker	1963	Medvirkende	Tv-film
Judith	1962	Medvirkende	Tv-film
Søskende	1961	Medvirkende	Tv-film
Lukkede døre	1959	Estelle	Tv-film
Politikens filmjournal 139	1952	Medvirkende	Dokumentariske optagelser
Mød mig på Cassiopeia	1951	Polyhymnia, musikkens muse	DK/Spillefilm
Alle mine skibe	1951	Den lille havfrue	DK/Dokumentarfilm
Din fortid er glemt	1950	Anna	DK/Spillefilm

Titel	År	Funktion	Kategori
Misf-kone er uskyldig	1950	Betty, Frederiks kone	DK/Spillefilm
John og Irene	1949	Irene	DK/Spillefilm
Jean Hersholt i København	1948	Medvirkende	Dokumentariske optagelser
Soldaten og Jenny	1947	Jenny	DK/Spillefilm
Den usynlige Hær	1945	Alice	DK/Spillefilm
Elly Petersen	1944	Elly Petersen	DK/Spillefilm
To som elsker hinanden	1944	Ellen, Selstrups datter	DK/Spillefilm
Otte Akkorder	1944	Ellen, Jørgensens husassistent	DK/Spillefilm
Drama paa Slottet	1943	Anna Dalvig	DK/Spillefilm
Hans Onsdags-Veninde	1943	Magda Hansen	DK/Spillefilm
Det brændende Spørgsmaal	1943	Bodil Kragh, ansat på Holms kontor	DK/Spillefilm
Vi kunde ha' det saa rart !	1942	Lene Bang	DK/Spillefilm
En Herre i Kjole og Hvidt	1942	Lilli Jensen, en ung pige	DK/Spillefilm
Søren Søndervold	1942	Hanne, pige hos fru Knudsen	DK/Spillefilm
Far skal giftes	1941	Birthe, professorens datter	DK/Spillefilm
Tag til Rønneby Kro	1941	Anne-Lise, kroværtens barnebarn	DK/Spillefilm
Tante Cramers Testamente	1941	Gerda, husassistent hos Rømers	DK/Spillefilm
En ganske almindelig Pige	1940	Tove Jørgensen, Kontordame	DK/Spillefilm
Balletten danser	1938	Else Møller, danserinde	DK/Spillefilm
Flaadens blaa Matroser	1937	Medvirkende	DK/Spillefilm

UDSKRIV

DOWNLOAD PDF